

# CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,  
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,  
Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

## Praktični namigljaji orglavcem o liturgični slovesni maši.\*)

**N**i nam namen, tu na široko razpravljati stanje orglavčeve pri liturgični službi Božji, zlasti pri slovesni maši, tudi ne vseh orglavcu pripadajočih pravic in dolžnosti; naš smoter je mnogo skromnejši in, kakor menimo, tudi bolj praktičen.

Često smo že opazili, da mnogim orglavcem na deželi — in tudi po mestih —, kateri nimajo nikdar prilike, ali pa le redkokrat, udeležiti se vzorne liturgične slovesne maše, da takim orglavcem huda préde, kadar morajo izvršiti popolnem liturgično, pravilno veliko mašo. Tu se morajo varovati dveh kleči: da po eni strani vsled opravičene skrbi za kolikor mogočo kratkost nič potrebnega ne izpusté, po drugi strani pa, da, želeči cerkvenih določb se vestno držati, službe Božje po nepotrebnem ne daljšajo ter je tako vernim ne storé nadležno. Kajti jedno stvar moramo vedno poudarjati: Če se Cecilijanci trudimo za liturgično popolnost slovesne maše, vendar nikakor ne čemo službe Božje brez potrebe podaljševati. Ne, služba se ne sme tako raztezati, da bi se mogla vernikom pristuditi. In prav to napako bi radi odpravili; orglavec pa naj gleda, da omogoči nameravano kratkost.

Kdo izmed nas še ni bil pri slovesni maši, pri kateri organist ni hotel končati svojih sanjarij, pri kateri se je mogel *Kyrie* še le pričeti, ko je mašnik že davno sredi altarja čakal na intonacijo „*Gloria in excelsis*“; pri kateri je po ti intonaciji orglavec zopet precej časa sem ter tje preludoval, preden je smel pevski zbor začeti s svojim petjem; pri kateri . . . no, vsakdo vé nadaljevanje in konec te pesmi. Vendar eno moramo z veseljem potrditi, namreč to, da je število sanjarskih orglavcev čedalje manjše, število strogo cerkvenih orglavcev pa rase; in ako morejo le ti poslednji od kake strani kaj podbude in navodila dobiti, tedaj so tudi, kar dobro vemo, za to sprejemljivi in hvaležni.

\*) Vredni, da jih beró tudi ne-orglavci. — Prim. alzaško „*Ceciliae*“, 1897, št. 1. in 2.

Cecilijanski orglavec se bode vedno držal glavnega pravila: Mašnik je glavna oseba pri službi Božji, pevski zbor in orglavec le sodelujeta in sta mašniku podrejena.

Iz tega sledi drugo pravilo: Orglavec ali pevski zbor ne smeta nikdar zakriviti, da bi mašnik pri altarji brez potrebe čakal, kajti to bi bil napačen red; marveč se morata onadva po mašniku ravhati. Če je že mašnik do zadnje pičice navezan na liturgične določbe, potem sta orglavec in pevski zbor le še veliko bolj nanje navezana. Glavna reč gledé na to je tedaj, da se o pravem času prične z dotičnimi spevi; à žal, da se prav v tem čudo veliko greši. Preglejmo toraj v naslednjih vrsticah vse pevske dele liturgične slovesne maše in pri vsakem povejmo natančno, kdaj da se začne. Določb ne bomo navajali po besedah, da se tudi ta skromni članek po nepotrebnem ne zavleče.

Mislimo si, da se ravno začne liturgična, t. j. po cerkvenih določbah vršéča se slovesna ali peta maša.

1. Petje introita se ne začne še le med molitvijo pod stopnicami, ali celo še pozneje, marveč vsaj začetkom te molitve, ali še bolje, kadar mašnik k altarji pride. Ako to storiš, bodeš tudi o pravem času jenjal, antifono do psalmove vrstice ponovil (ali z bolj tihim spremljevanjem orgel recitoval) ter potem lahko takoj s *Kyrie* pričel.

2. Prav nepotrebno je (da ne rečem grda razvada), ako orglavec po introitu pred *Kyrie* še dolg preludij „izpusti“. Kadar je ponovljenega introita konec, preidi orglavec kolikor mogoče neposrednje po dveh ali treh akordih v tonovski način *Kyrie*-a, ki ga začni neutegoma, tako da takrat mašnik molitve pod stopnicami še ni končal. — Drugi *Kyrie*, prvi in tretji *Christe* in zopet drugi *Kyrie* bi se smel recitovati, ako bi kajenje altarja ne dajalo toliko časa, da se *Kyrie* in *Christe* popolnem (9 krat) izpoje.

3. Na vrsto pride zdaj *Gloria in excelsis Deo*. Orglavec kratko vpelje brez dolzega prevoda, pevski zbor pa takoj začne nadaljevati: *et in terra* . . . Res, prav grda razvada je, če orglavec zopet fantazuje, preden se more petje pričeti. Potem ko je mašnik zapel: *Gloria in excelsis Deo* t. j. Slava Bogu na višavah, naj zbor precej zastavi: *et in terra pax hominibus bonae voluntatis*, t. j. in na zemlji mir ljudem, kateri so blage volje. To oboje je le en sam stavek, katerega bi medigra siloma pretrgala. Torej brzo nadaljuj! Še večja zloraba pa je ta, ako v nekih slaboznanih mašnih skladbah pevski zbor za mašnikom „*Gloria*“ še enkrat zapoje in ponavlja, mesto tega pa druge kose tega speva izpušča. Nikdar ne moremo tega zadosti poudarjati in zatrditi, da ima edini mašnik in ne pevski zbor pravico, peti besede *Gloria in excelsis Deo*; kajti tako hoče in zahteva sv. katoliška cerkev.

4. Po kolektah in listu bi se imel peti dotičnega praznika *graduale* in *alleluja*.

To dvoje pač res vsakemu marljivemu zboru veliko preglavice in skrbi dela. Kar naravnost povemo, da jih je pičlo število, ki vselej pravo struno zadenejo ter mašnika predolgo zadržujejo, kadar je peta maša brez levitov.

Tu bi svetovali, da se graduale z alleluja recituje; pa tudi, da naj orglavec nikar ne dudlja, marveč takoj po končanem listu z gradualom prične.

Isto velja o slovesnih mašah za rajnke. Večinoma orglavci pred *Dies irae* dolgo časa preludujejo (graduale in tractus sta jim baš neznana): in to je popolnem napačno. Takoj po dveh akordih treba začeti; potem bodeš predpisane kitice že mogel izvršiti.

5. Evangeliju sledi ob vseh nedeljah in mnogih praznikih popevanje „Credo-a“. Tu zlasti velja, kar smo zgoraj pri „Gloria“ opomnili: Nobene predigre pred *Patrem omnipotentem*, temveč takoj nadaljevati! Besede *Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem* (verujem v enega Boga, Očeta vsega-mogočnega) so celota, toraj spadajo skup in se ne smejo trgati. Memogredé le omenimo, da se Credo sme le po enem načinu intonovati, tudi pri takozvani *Missa regia*.

6. Za Credo, ozir. po evangeliji zapoje mašnik *Dominus vobiscum*, potem *Oremus*. Pevski zbor pa naj takoj prične s petjem ofertorija, kateri se sme, ako je morda pretežaven, tudi recitovati. Žalostno pa je, da moramo zopet tu protestovati proti malovrednemu preludovanju. Tudi tu se je že navadno vgnezdilo dolgo, dolgo dudljanje med besedo *Oremus* in ofertorijem, če se že poje. Mnogokrat pa se celo izpusti in mesto njega vloži kaka fantazija brez konca in kraja. Mašnik poje *Oremus* in precej potem moli natihoma tekst ofertorija; tako naj dela tudi pevski zbor. Ako se organist že hoče skazovati s kakim briljantnim orgelskim komadom; zgodi se mu želja, da je le cerkveno in dostojno.

7. Kmalu potem pride na vrsto predglasje ali *Praefatio*, ki se konča s *Sanctus-om*. In zopet ista stara napaka! *Sanctus* bodi v tesni zvezi s prefacijo, kajti že smisel to zahteva. Saj se prefacija navadno zaključi z besedami: Z angelji, nadangelji itd. pojemo brez prenehanja: Svet, svet, svet Gospod itd.

8. *Benedictus*, kakor znano, naj se poje še le po povzdigovanji. Tako namreč velewa cerkvena določba in se *benedictus* zdaj tudi bolj prilega, kakor vsaka druga pesem.

9. Po *Pater noster-u* in *Pax Domini* pride na vrsto *Agnus Dei*. Napačno mislijo nekateri orglavci, da naj se *Agnus Dei* stoprav potem poje, ko je strežnik dal z zvončkom znamenje za *Domine non sum dignus*. Ne še le zdaj, ampak precej po odgovoru *Et cum spiritu tuo* na pozdrav *Pax Domini* naj se začne peti *Agnus Dei*. Saj isto moli tudi mašnik takoj po *Pax Domini*; le en sam priklon je vmes.

Zdaj pa preostaja orglavcu precej časa za orglanje, ki bodi mirno in naj vabi k pobožnosti.

10. Kdaj naj se prične peti *Communio*?

Ne prej, dokler ni zavžil mašnik presv. rešnje krvi in strežnik vлил vina za prvo oplaknenje keliha. Prav za prav naj bi se tako vredilo, da se konec popevanja komunije skuplja še z mašnikovo molitvijo komunije iz misala, t. j. neposrednje pred *Dominus vobiscum*.

Tako smo srečno dospeli do konca „praktičnih migljajev“. Naj bi jih mnogi orglavci radi sprejeli od moža, ki je to sam poskusil. S tem se bode

služba Božja obhajala po zahtevah sv. katoliške cerkve, vsaka samovolja se bode odstranila in že davno zaželjena edinstvo glede petja in liturgije bode storila v naši deželi mogočen korak naprej. Naj bi le-te blagohotne vrstice vsaj nekoliko pomagale do cilja, ki si ga je postavilo Cecil. društvo. Kdor pa teh namigljajev ne potrebuje, naj nam ne zameri, da smo tako hudo skušali njegovo potrpežljivost; saj smo v prvi vrsti hoteli le praktični biti.

## Časniki za katoliško cerkveno glasbo l. 1898.

**C**č. gg. čitateljem podamo tu po „Musica sacra“ št. 4. l. l. imena vseh periodično izhajajočih časnikov za katol. cerkveno glasbo, razvrščenih po času njih začetka, z imenom vrednika, založnika in ceno. Že iz zapisnika samega lahko sklepamo, da se svet za cerkveno glasbo čedalje bolj zanima. Večina navedenih glasil deluje jednotno po načelih Cecilijinega društva.

33. letnik. „*Fliegende Blätter für kathol. Kirchenmusik*“ uradno glasilo Cec. društva, enkrat na mesec, 12 glasbenih prilog po 4 strani in društv. glasbeni zapisnik. Vrednik vrhovni predsednik msgr. Friderik Schmidt v Münster-u. Založba: Fr. Pustet v Rezzu, 2 M.

31. letnik. „*Musica sacra*“, 2krat na mesec, po 12 strani teksta, 48 strani glesbene priloge na leto. Vrednik F. X. Haberl. Založba: Fr. Pustet v Rezzu, 3 M.

28. letn. „*Der Kirchenchor*“, 1krat na mesec. Vr. Fr. Jos. Battlog v Frastanzu. 80 kr. — Prostovoljne priloge vred. W. Widmann v Eichstätt-u, 60 kr. — Samozaložba v Frastanzu.

25. letn. „*Caecilia*“, 1krat na mesec. Vredn. in založnik J. Singenberger v St. Francis P. O., Milwaukee, Wisconsin. Z glasb. prilogo 2 dol., v Evropi 2-25.

27. letn. „*Cyrill*“, 6krat na leto, po 2 štev. vkup. Vred. in založnik F. J. Lehner na Král. Vinohradech (Praga). Z glasb. prilogo 2 gld. 20 kr.

23. letn. „*Kirchenmusikalisches Jahrbuch*“, 1krat na leto, z glasb. prilogo. Vr. F. X. Haberl; založnik Fr. Pustet v Rezzu, M. 2-25.

23. letn. „*Der Chorwächter*“, 1krat na mesec. Vr. J. G. E. Stehle v St. Gallen; založnik J. Glaus v Gossau, Kanton St. Gallen, 1 Fr. 50 cts.; za Nemško Feuchtinger & Gleichauf v Rezzu M. 1-25.

23. letn. „*St. Gregoriusblad*“, 1krat na mesec. Vr. M. J. A. Lans v Warmond, založnik A. Jacobs-Godshuis v Haarlem-u, 1 gld. 50 kr. = 3 Fr. 30 cts.

23. letn. „*St. Gregoriusblatt*“, 1krat na mesec z „*Gregoriusbote*“ skup (glej 15. letn. spodej). Vr. Henrik Böckeler v Aachen-u. Založnik L. Schwann v Düsseldorfu. 2 M.

22. letn. „*Musica sacra*“, 1krat na mesec z glasb. prilogo. Vred. Nasoni in Borroni. Založba v Milanu, via Lanzzone št. 2. — Cena 10 lir, za vnanje dežele 12 lir.

21. letn. „*Cerkveni Glasbenik*“, organ Cecil. društva za ljubljansko škofijo. 1krat na mesec. Vr. Janez Gnjezdá, vr. glasbene priloge A. Foerster. Zalaga Cec. društvo, tiska R. Milic v Ljubljani. Cena 2 gld., za ude Cec. društva in cerkve ljublj. škofije 1 gld. 50 kr.

20. letn. „*Musica sacra*“, 1krat na mesec. Vr. P. F. R. Comire, S. J. (prej A. Kunc). Založnik Loubins & Trinchant v Toulouse, rue d'Aubuisson 28; 6 fr., izven Francoske 8. fr.

18. letn. „*Muzyka kościelna*“, 1krat na mesec z glasbeno prilogo. Vr. dr. Jos. Surzinski v Kościanu (Kosten); založnik Teodor Bobowski v Kościanu (Poznansko); M. 3-20.

17. letn. „Musica sacra“, 1 krat na mesec z glasbeno prilogo. Vr. Sossen, založnik Pölmán v Gand; za Belgijo 5 fr., drugod 6 fr.

15. letn. „Gregoriusbote“, 1 krat na mesec. (Brezplačna priloga k „Gregoriusblatt-u“). Vr. W. Schönen; založnik L. Schwann, v Düsseldorfu. Sam zase le v 5 iztisih à 60 pf.

15. letn. „Caecilia“, 1 krat na mesec z glasbeno prilogo. Vr. abbé Lutz, založnik Le Roux & Co. v Strassburgu (Alzacija) M. 240.

13. letn. „Kirchenmusikalische Vierteljahrschrift“, 4 krat na leto. Vr. Baltazar Feuersinger, založnik Mittermüller v Solnogradu. Cena 1 gld.

11. letn. „Der Katholische Kirchensänger“, 1 krat na mesec. Vr. Jos. Schulz v Oberweier, založnik Herder v Freiburgu v Br. M. 240.

10. letn. „Courrier de St. Grégoire“, 2 krat na mesec z glasbeno prilogo. Vr. A. Dirven v Kesselt (Lanaeken), založnik P. Basqué v Liège (Lüttich) 3 fr. 60 ets.

9. letn. „Paléographie musicale“. Vr. in zal. Imprimerie St. Pierre v Solesmes. Naročnino 25 fr. za 4 zvezke sprejema Breitkopf & Härtel v Lipskem.

6. letn. „Caecilia“, 1 krat na mesec z glasbeno prilogo. Vr. F. Rotter, založnik Fr. Görlich v Breslau. M. 125.

6. letn. „Revue du chant grégorien“, 1 krat na mesec. Vr. P. Paret; založnik Pavel Bert v Grenoble. 3 fr. 50 cts. izven Francije 5 fr.

5. letn. „Katholikus Egyházy Zeneközlöny“ (Časnik za katoliško cerkveno glasbo). 1 krat na mesec. Vr. Jos. Kutschera v Budapešti. 1 gld. 60 kr.

4. letn. „Revue de Musique religieuse et de chant grégorien“, 1 krat na mesec. Vr. in založn. J. Mingardon v Marseille. 3 fr.

3. letn. „Bollettino ceciliano“, 2 krat na mesec. Vr. Rihard Felini; založnik Monanni v Trident-u. 1 gld.

3. letn. „Śpiew kościelny“, 2 krat na mesec z glasbeno prilogo. Vr. dr. Teofil Kowalski; založnik K. Miecznikowski v Plok-u (Rusko-Polsko). 3 rublje, drugod 4 rublje.

3. letn. „La Música Religiosa en España“, 1 krat na mesec. Vr. Fil. Pedrell; založba v „Palacio Episcopal“ v Madridu. 8 fr.

2. letn. „St. Gregorinsbote“, 1 krat na mesec. Vr. abbé A. Dirven v Kesselt (Lanaeken); založnik P. Basqué, rue Bois-l'Évêque v Liège (Lüttich), 3 fr., drugod 3 fr. 60 cts.

Poleg teh periodičnih časnikov izhajajo še v prostih številkah;

a) „Literarischer Handweiser für Freunde kath. Kirchenmusik“, vr. Jos. Auer, 3–4 na leto; zal. H. Pawelek v Rezzu. Cena 20 pf.

b) „Der Organist“, vr. J. Rodenkirchen, zal. Greven & Bechtold v Köln-u. Vsaka številka po 30 pf.

Vseh časnikov za katol. cerkveno glasbo je toraj zdaj na svetu 30, ki se po deželah tako razdelé: Avstrija jih ima 5 (1 v češkem, 1 v slovenskem, 1 italijanskem, 2 v nemškem jeziku); Ogerska 1 v mažarščini; Nemške dežele 11; Francoska 4; Belgija 3; Švica 1; Nizozemsko 1; Italija 1; Rusko-Polska 1; Španija 1; Amerika 1. — Želimo vsem tu navedenim časnikom vsaj polovico števila naročnikov na politične ali leposlovne časnike dotičnih dežel in zdatno se bode zboljšala cerkvena glasba.

## D o p i s i.

Na Dunaju, dne 14. marca. Rajnik Adolf Harmel, za razširjanje cecilijanstva velevnet in zaslužen župnik, nas je pri nekem cecilijanskem shodu v Gorici, ko smo zaradi mnogih zaprek in nevrčnosti bili vsi potrti, tolažil rekoč: „Cecilijanska ideja mora v par desetletjih zmagati, tudi če bi mi mirovali in zanjo ne delovali, kajti na svetu zmaga jejo — ideje!“ Te besede mi prihajajo v spomin, ko dandanes pregledujem dunajske cerkve

in kore, da se prepričam, je-li cecilijanstvo od l. 1879. (ko sem prišel prvikrat na Dunaj) v našem stolnem mestu napredovalo. Omenjenega leta — torej pred 19 leti — je deloval v našem smislu samo nepozabni r. Jožef Böhm v župni cerkvi am Hof, a dandanes morem z veseljem navesti celo vrsto cerkvá, v katerih se poje več ali manj cecilijansko. Seme, katero je rajnik J. Böhm do zadnjega svojega vzdihá z velikim trudom sejál, je pognalo v precej bogato žetev. Sicer se nekateri dirigentje in „stari gospodje“ še zmirom upirajo reformi dunajske slabo znane glasbe, a kitajski zid dunajske izključljivosti je predrt na vseh črtah in kmalu se bo morala udati tudi trdnjava sredi mesta t. j. stolna cerkev. „A capite fit reformatio“, pravi pregovor, a če se glava ne dá preustrojiti, je treba začeti pa pri ekstremnih udih. Uspeh cecilijanske reforme bi bil na Dunaju veliko zdanejši in hitrejši, ako bi ravno stolna cerkev dajala v tem lep vzgled in bi oni gospodje, katere je Bog postavil na svečnik, bolj brigali se za pravo cerkveno petje. Naj začnem svoj ogled dunajskih cerkvá in cerkvenih pevskih zborov, da razvidite, koliko smo napredovali.

V stolni cerkvi pri sv. Štefanu diriguje še vedno čvrsti 91 letni Gottfried Preyer in ni ga misel odložiti svoje palčice. Petje ni niti najslabše niti najboljše, a gledé na repertoar in cerkvene določbe bi bil vendar enkrat čas, da bi prvostolnica, mati cerkvá, tudi v tem svetila z dobrim vzgledom. Koliko dobrega bi s tem storila!

Mesto prvostolnice pa se odlikujejo čč. oo. Dominikanci, ki že kakih 15 let pojo strogo cecilijansko. Prej je vodil mešani zbor te cerkve Avg. Weirich, zdaj pa neki Habel. Vsa čast temu koru!

Pri sv. Mihaelu ali pri Barnabitih je že rajnik Fr. Krenn, bivši predsednik Ambrozijevega društva in sodrug † J. Böhmov, uvel dostojno petje, a sedanji njegov naslednik, prej imenovani Avg. Weirich, nadaljuje delo v cecilijanskem duhu kakor prej pri Dominikancih. Dedščino r. Jožefa Böhma, kot dirigenta pri župni cerkvi am Hof, je prevzel njegov brat Julij Böhm, jako spreten in fino čuteč glasbenik. Žal, da mu razmere pri oni cerkvi ne dopuščajo ogniti se kakikrat „dunajskih klasikov“ n. pr. Mozarta, Haydena, Rotterja itd. In tako slišiš v isti cerkvi Palestrino in Witta poleg — Mozarta! A priznati moramo, da je tamkajšnje petje v postu in adventu povsem vzgledno. Omenjeni dirigent bode vodil v kratkem „korno akademijo“ Ambrozijevega društva ter tako nadaljeval delo svojega pokojnega brata.

K. Rouland, učitelj glasbe pri Ambrozijevem društvu, prej dirigent pri sv. Elizabeti, je sedaj korovodja pri sv. Petru v notranjem mestu. Pri sv. Elizabeti pa je njegov naslednik Ivan Krenn, katerega je celó čast doletela, da je smel svojo mašo posvetiti sv. očetu Leonu XIII.

Pri votivni cerkvi deluje cecilijansko farno društvo pod vodstvom Teobalda Kretschmanna, precej nadarjenega a lahkomiselnega glasbenika. Njegova šola za cerkveno glasbo pa je šla rakom žvižgat. Tudi drugod je ta mož ponesrečil. Celó v dvorni kapeli so začeli letošnji post držati se cerkvenih določil ter peti — korál. Vprašajte pa ne, kakó. Dva basista in jeden tenorist „tulijo“ martelato koralni introit, ofertorij, communio in Ordinarium Missae, pa brez pobožnega duha. Kako bi pač dobro peli korál — operni pevcí! Vsekako „ut desint vires, laudanda voluntas“. Da bi le napredovali in vstrajali!

Pri sv. Avguštinu so še vedno nepopoljšljivi in škandali, ki se tu godé pri slovesni maši ob nedeljah in praznikih, so res v sramoto in žalost sv. cerkvi. A tudi tu se menda drugo leto obrne na boljše, ker odstopi stari bebec, dirigent Eder, vzrok zlega. Kot njegov naslednik se imenuje neki Bauer.

Pri Redemptoristih ali pri cerkvi Maria-Stiegen vodi precej dostojno petje mladi Moritz Wolf.

Če se ozremo po cerkvenih korih zunaj notranjega mesta, nam je v prvi vrsti omeniti cerkvá oo. Lazaristov v Währingu in Fünfhausu, kjer poje cela cerkev litanije in Tantum ergo po latinsko! Rajnik dornberški župnik bi se v grobu obrnil, ko bi zvedel, da poje na Dunaju cela cerkev latinski in se narod pri tem ne polatini. Čuditi se

moramo oo. Lazaristom, da so z malimi sredstvi toliko dosegli. Duh je ki oživlja, in ta pravi katoliški duh vlada najbolj pri redovnikih in redovnicah, ki se drže svojih določb in postav.

Če smemo sploh terjati pravo cerkveno petje, posebno pa korál, iščimo ga najprej pri redovniških cerkvah. In res, Redemptoristinke in sestre Sacré Cœur na Rennwegu, redovnice „Nase ljube Gospe sijonske (Notre Dame de Sion, Burggasse), sestre „vom armen Kinde Jesu“ v Döblingu in Stadlau-u pri Dunaju, Dominikanke v Hackingu (XIII. okraj) in druge pejo strogo cerkveno, tu in tam samo korál, ali pa strogo cecilijansko. Tudi „hčere božje ljubezni“ (Jacquingasse) gojijo vzgledno cerkveno glasbo. Saj imajo spretnega in navdušenega Cecilijanca za vodjo petja, namreč č. g. Viljema Michele-ja, predsednika katoliških rokodelcev v Gumpendorferstrasse.

V Weinhausu pospešuje cecilijanske težnje znani antisemit in župnik sv. Jožefa cerkve (pri „turški šanci“) preč. g. dr. Jož. Deckert, ki je sam vnet muzikus; v bližnji sv. Leopolda cerkvi v Gersthofu pa vodi cerkvene zборе dr. Moritz Waas, magistratni svetovalec, ob enem veliki prijatelj cerkvene glasbe.

V Brigittenavski župni cerkvi deluje v zmislu r. Jož. Böhma njegov učenec, dirigent Hubert Schmid.

(Konec prih.)

**Od Save.** — (Konec.) — Častiti bralci, sedaj si boste pa mislili, no, če se je razpolagalo čez tako obilno pevsko osebje, da smo peli Bog vé kaj! Ali peli smo po navadi. Slovenske pesmi za navadne nedelje vzeli smo iz „Cecilije“ in „Slava Bogu“, kar smo peli v mešanem zboru. Sem pa tje kako pesem tudi Riharjevo ali pa Vavkenovo, toda od teh dveh skladateljev seveda „cum grano salis!“ Tantum ergo sploh iz Cecilije ali pa „decem Tantum ergo“ P. Angelika. Responzorije, ako je bilo mogoče v mešanem zboru, g. Foersterja harmonizacija, ali pa enoglasno z orglami. Veliko smo peli v moškem zboru. V to služile so mi skladbe A. Foersterja, osobito njega „Cantica sacra“, potem pred vsem P. Angelika „Zdihljeji“, tudi nekaj pesmic iz „nemških zbirk Kotheja, Mettenleiterja“, sem pa tam kakšna Riharjeva. Sedaj pride pa gotovo vprašanje, kaj pa z latinskimi mašami, osobito z liturgičnimi. S temi bili smo bolj slabo preskrbljeni; prvič je temu vzrok, največji križ vsacega pevovodje, namreč „kujanje pevcev“. Drugič pa tudi to, da je slovesnih svetih maš bilo prav malo, k večjemu štiri na leto, kjer je bilo treba, da se glasbene točke izvršujejo liturgično. Naučili smo se „Schöpfovo mašo v Es-dur“. Ker pa od te maše razen Kyrie, Benedictus in Agnus, drugi deli nikakor niso za rabo, oziroma na tekst, kakor tudi na značaj glasbe, vzel sem druge dele razen „Credo“ iz „Missa tota pulchra“ od Molitorja. Credo peli smo koralni „tertius modus cantandi“ iz „Ordinarium missae“ deloma moški, samo „Et incarnatus“ naučil sem včasih, da so peli to vrsto mešani glasovi. Druge vloge peli smo navadno v mešanem, sem pa tje tudi v moškem zboru. Zato primerne in potrebne skladbe vzel sem iz „Glasbenika“. Nekoliko kratkih nenavadnih in potrebnih zložil sem si za potrebo v falsobordone načinu sam. Introitus in Communio peli smo zmiraj moški glasovi enoglasno. Ako nismo mogli radi pomanjkanja časa kakšno potrebno vlogo k slovesnim mašam se naučiti, recital sem navadno predpisano pevsko molitev sam, in smo potem zapeli kak primeren motet.

To je tedaj kratek obris in poročilo mojega delovanja kot pevovodje na frančiškanski cerkvi v Brežicah. Za časa delovanja veleč. g. P. Hijeronima, ki je začel tukaj orati ledino, je stvar lepo cvetela, jaz sem se resno in z veseljem držal ravno iste poti, akoravno sem imel veliko sitnosti in ker „z zavezanimi rokami“ človek veliko narediti ne more. Izražam tukaj željo, da bi se tudi znanprej na tem mestu gojila prava in resnična cerkvena glasba, v vzpodbudo vernega ljudstva in čast Božjo! V to pomози Bog in Sv. Cecilija, ter faktorji, ki v to odločujejo. — Tem potom bodi mi tukaj dovoljeno še to, da gospodom kolegom povsod in kolikor mogoče priporočim, naj si med svoje pevske zборе umestijo tudi deške pevce, sploh deške glasove. Zagotovljen Vam je s tem lahko obstanek Vašaga zbora. Deček lahko peje že od svojega devetega pa tje do trinajstega leta. Med tem se izvežba lahko v toliko, da po mutaciji precej vstopi kot tenorist ali pa basist v

zbor. Jako hvaležno je to delo, gospodje kolegi! marsikak talent, marsikak lep material boste dvignili iz spanja; učite v prvi vrsti nežno mladino v njene mladosti pravega, pravilnega petja; vsadili jim boste s tem v mlado njih srce veselje do res pravega umetnega petja. Kolike moralne važnosti bi bilo to. Skeraj da govoriti ni treba; izginilo bi potem tolikanj odurno in nekam čudno obnašanje fantov naših, ker se posebno dandanes opaža povsod njih neolika. Saj glasba in petje ima vsebi neko blažilno moč, ki tudi zamore najsurovejšega človeka spreobrniti; lepo polje delavnosti v verskem, kakor narodnem oziru odprto Vam je tukaj, toraj na delo! Trud bo seveda obilen, a plačilo gotovo pičlo; toda ali ne govori pesnik: „Ne to, kar veleva mu stan, kar more, tó mož je storiti dolžan!“ Z najboljšim namenom pisal sem te vrstice, morebiti ne bodo „vox clamantis in deserto!“ Vederemo!

Augustin Kos,

mestni organist in pevovodja v Krškem ob Savi.

## Razne reči.

— Iz poročila o XII. občnem zboru Cec. društva za sekovsko škofijo z dne 22. nov. 1897 posnamemo, da je mil. g. knezoškof Leopold Schuster društvu izročil velikodušni dar 5000 gl. v društvene namene. Tudi se je sprejela resolucija, naj bi se delalo na to, da se ustanovi za stolno cerkev deška pevska šola.

— Vsporedi koncertov, katere v postu prireja „Accademia di S. Cecilia“ v Rimu: dne 28. febr. slavni virtuozi na orglah, C. M. Wider iz Pariza; 7. marca slavni londonski goslar C. Thomson; 14. marca Emil Sauer; 21. marca Sarasate; 4. in 11. apr. Verdi-jev Requiem, sopran-solistinja L. Ehrenstein, operna pevka z Dunaja. Koliko muzike! — Ali tudi sv. Ceciliji na čast? —

— † V Rimu je dne 11. jan. t. l. umrl kapelnik lateranske bazilike kav. Gaetano Capocci, 87 let star; nad 40 let je opravljal svojo službo. Rodbina Capocci se je že pred več kot 100 leti v glasbi odlikovala. R. I. P.

— Znani skladatelj P. H. Thielen je imenovan od sv. očeta Leona XIII. vitezom reda sv. Gregorija.

— V Italiji so leta 1897 ogromno število 69 novih oper in operet na oder spravili. Da je mnogo smeti in gnoja vmes, si lahko mislimo.

— Tudi za Dubrovnik v Dalmaciji je gledé cerkv. glasbe napočil boljši čas; doslej je bilo ondi žalostno. A letos so bili za praznik sv. Blazija, zavetnika tega mesta, preskrbeli lepo cerkveno svečanost, pri kateri so se pele skladbe Palestrinine, Lottijeve, Mitterer-jeve, Vecchi-jeve i. dr.

— Gg. čitatelje opozarjamo, da je prišel za l. 1898 na svitlo 23. letnik „Kirchen-musikalisches Jahrbuch“, izdal dr. Fr. X. Haberl. Tiskal in založil Fr. Pustet v Rezzu. 90 strani glasbe in 142 strani teksta. Cena M. 2'60. Študije in obravnave, ki je hrani ta knjiga, so potrebne vsakteremu cerkv. glasbeniku, kateri se hoče v svoji stroki dalje izobraževati; pa tudi oni, katerim je kot „rectoribus ecclesiae“ čuti nad cerkvenim petjem, naj bi jo čitali. Glasbena priloga obsega na 84 straneh konec oficija „hebdomadae sanctae“ od L. de Victoria. Kdor želi to izvrstno knjigo kupiti, jo dobi v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani.

---

### Listnica vredništva.

Čč. gospodom: K. B. v C., b. F. v N., J. K. na Št. Lepa hvala! Blagovolite potrpeti. — G. — k —: Nikar se ne jezite; saj veste, da, kjer hočejo vsi na prve gosli igrati, ondi ne bodejo nikdar imeli orkestra. Prav tako mora tudi vsak pevec na svojem mestu biti in se udati pametnim zahtevam pevovodje.

---

### Današnjemu listu je pridana 3. štev. priloga.

---

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezd. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.